

תַּשְׁמָע

By special order to friends of TASHMA www.tashma.net

פרפראות הרב משה קליין

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה"
לא כתוב "לך אל פרעה" אלא **"בא אל פרעה"**
- כי מן הקב"ה אין הולכים, אי אפשר להתרחק ממנו, הוא נמצא בכל מקום מלוא כל הארץ כבודו. לכן נאמר כאן **"בא"** אתי הנני אתך בכל אשר תלך. (הרב מ"מ מקוצק)

"שלח עמי ויעבדוני"

שלוש לשונות מצאנו בתורה לגבי היוצאים ממצרים, משה אמר **"שלח עמי"** פרעה אמר **"לכו נא העבדים"** ועבדי פרעה אמרו **"שלח את האנשים"** מיעוט גברים שניים, שני פעמים **"גבר"** בגימטריא **"קדוש"** הוא שאמר פרעה רק הקדושים בלבד ילכו. עבדי פרעה אמרו **"אנשים"** פעמיים **"אנש"** בגימטריא **"שבת"** רק שומרי שבת ילכו. אבל משה רבנו אמר **"שלח את עמי"**, העם כמו שהוא אפילו הירקנים שבו. (בשם האדמו"ר מבעלז)

"צלי אש ומצות על מרורים"

יאכלוהו"

מהמצוות של ליל הסדר לאכול (קרבן פסח) צלי אש מצות ומרור בעת יציאת מצרים. ר"ת של הפסוק **"צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו"** צאו עמי.

"ויאמר אליהם לכו עבדו את ה' אלוהיכם מי ומי ההולכים, ויאמר משה בנערנו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו..."

פרעה אומר למשה רבנו **"מי ומי ההולכים"** **"מי (ו) מי ההולכים"** = בגימטריא 210 כלומר, אמנם מלאו ימי שנות עבדותכם אך לא כולם יוכלו לצאת לעבוד את ה' (מלכר המף). עונה לו משה רבנו **"בנערנו (ו) בזקנינו"** בגימט' 613.
כולנו מחויבים בתרי"ג 613 מצוות וע"פ דרך זו וגם **"בבנינו"** = 120 עד 120 ימי שנותינו נלך. (משב"א)

"ואמרתם זבח פסח הוא לה'"

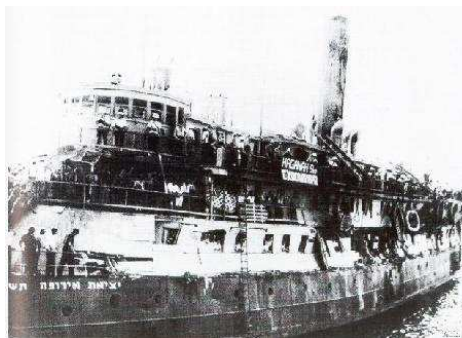
מכאן ששואלים ודורשים בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום (מדרש פליאה) ואפשר להסביר: חצי **"פ"** הוא **"מ"** וחצי **"ס"** הוא **"ל"** וחצי **"ח"** הוא **"ד"** הרי אותיות **"למד"** וזהו כשתחתו (**"זבח"**) מלת **"פסח"** לחצאין יצא **למד**, כלומר לימוד הלכות פסח **למד** יום קודם החג. (ילקוט האורים)

פרשה מפורשת הרב דוד שרעבי

"(ו' ב') והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים,

הקדוש ברוך הוא ציווה את בני ישראל שיעשו קרבן פסח, וכתב רש"י - רבי מתאי בן חרש אומר שלא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו שנאמר "ואת ערום

ועריה" ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה, זאת אומרת שבני ישראל היו צריכים זכות כדי לצאת ממצרים ובלי זכויות הם לא יכלו לצאת, לכן הקב"ה נתן להם שתי מצוות כדי שיהיה להם זכות לצאת.

וקשה שהרי בפרק ג' פסוק י"ב מכאר רש"י שמשה רבינו שאל את הקב"ה איזה זכות יש לישראל לצאת ממצרים, וענה לו

הקב"ה שהם עתידים לקבל התורה על הר סיני וזכות זה הם יוצאים ממצרים, אם כן קשה למה צריך עוד מצוות של קרבן פסח ומצוות מילה כדי שיהיה זכות לצאת, והרי כבר יש להם את הזכות שהם עתידים לקבל את התורה בהר סיני?!

אלא אמשול משל, אדם בעל אזרחות מסוימת רוצה ללכת לארץ אחרת, ותחילה הוא צריך לקבל אישור כניסה, הוא בא לקונסוליה ומראה שהוא רופא והמדינה שהוא הולך אליה צריכה רופאים, מיד נותנים לו אישור כניסה בזכות שהוא רופא! אבל עדיין הוא צריך לשלם על הנסיעה! האישור כניסה אמנם מקנה לו אישור לצאת ממדינתו ולהיכנס למדינה האחרת, אבל עדיין הוא צריך לסדר את הנסיעה! הוא צריך רגלים! הוא צריך טיסה!

כך גם כן היה עם בני ישראל, נכון שהם

מזל טוב ושפע ברכות

למשפחת **שמעון שטיינר** הי"ו
על הפדיון שיהיה השיבוע
תוכו לראות נחת מכל יוצאי חלציהם

משפט שלמה הרב שלמה כהן

המקרה:

אשר רי היה ספק של חומרי בנין בנגב. אחד מלקוחותיו הקבועים היה בני קרופט, קבלן פרטי.

עסקיו של מר קרופט הסתעפו, ולכן הציע לו רואה חשבוננו מר עדי אופ לקיים את עסקיו דרך חברה בעירבון מוגבל (בע"מ), כי בדרך זו בהתחשב בהיקף העסקים שלו יהיו לו הרבה הטבות במיסוי. מר קרופט שמע לעצתו ויחד עם אשתו פתח חברה חדשה בשם **"בני קרופט בונה הנגב בע"מ"** (לחברה בעירבון מוגבל חייבים לפחות שני מחזיקי מניות).

אשר רי איחל ללקוח הקבוע שלו הרבה הצלחה כששמע על המהלך, ושמה להמשיך לספק לו את חומרי הבניין שהיה צריך במחירים טובים ובכמויות גדולות יותר מתמיד.

כשראה אשר את בני קרופט מחליף את

רכבו הישן ל"יגואר" הוא שמח עבורו והגדיל את כמות האשראי שהיה נותן לו. וכשהחליף את היגואר ל"רולס רויס" הגדיל אותו עוד יותר. אולם כשהגיע החוב למאות אלפי דולרים מען אשר רי שא"א להמשיך כך, וצריך להתחיל לשלם. בני דחה אותו בהלוך ושוב, עד שיום בהיר אחד כשהתקשר למשרד של בני ענה לו עו"ד מר קצר, שהוא התמנה להיות כונס הנכסים של חברת **"בני קרופט בונה הנגב בע"מ"** שהוכרזה כפושטת רגל.

אשר נדהם, רק אתמול הוא ראה את בני נוהג ב"רולס רויס" שלו, ונדהם עוד יותר כששמע שאולי יקבל עשרים אחוז של החוב שחייבים לו. עו"ד מר קצר עבד במהירות וביעילות (כמו כל כונס נכסים!?) ותוך חודש הגיע להסדר סופי, ומר אשר רי קבל חמש עשרה אחוז של חובו.

אולם כששמע שבני לא רק ממשיך לנהוג ב"רולס רויס" אלא קנה לעצמו וילה בהר

שאני אחר כך אעזור לעניים, בזכות שאחר כך אני מבטיח שאני אתחזק עד בעבורת ה'! יפה מאוד, יכול להיות שיהיה לו זכות בגלל כוונותיו הטובות שהוא מבטיח באמת, ויכול להיות שיבינו לו כבר את הברכה שהיא תהיה מוכנה בשמים, אבל עדיין צריך להגיע אליה בשביל לקבלה, ובכדי להגיע צריך מעשים טובים עכשיו! צריך עבודת ה' עכשיו, ואז אם זכויות אלה אפשר להגיע לקבל את הברכה! ואתן דוגמא קטנה, יש הילולא, אנשים שמחים ואומרים סיפורים על הצדיק ממש נפלא, הדליקו נרות וסגולות! יפה מאוד, יכול להיות שיש זכויות בזה, אבל מכל זה לא רואים שינוי במהלך החיים, הכל נשאר אותו הדבר, ולמה? כי האנשים הרבו זכויות אבל הם אינם עוזרים אם אתה לא יכול להגיע אליהם בשביל לזכות בהם ולהכניס לכיס! בשביל להגיע צריך זכויות של עבודה ממש של מצוות ומעשים טובים של עליה בקדושה עכשיו!! כל השאר זה רק שאדם רוצה להשקיע את המצפון בלי להויע! ונשיב זאת לליבנו.

(י"ב ל"ה) ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות,

פירש רש"י שהשמלות (הבגדים) אף הם היו חשובות להם יותר מהכסף ומהזהב, והמאוחר בפסוק הוא יותר חשוב, לכן כתוב קודם "כסף" ואחר כך כתוב "זהב" שהוא יותר חשוב, ואחר כך כתוב "ושמלות", וזה מראה שהבגדים היו בגדים חשובים מאוד שהיו יותר יקרים מהכסף ומהזהב!

ואיך אנחנו יודעים שהבגדים היו יותר חשובים מהכסף ומהזהב? נראה לומר שהרי

ידוע שבני ישראל לא שינו במצרים לא את שמם וגם לא את מלבושם! זאת אומרת שבני ישראל לא לבשו במצרים את הבגדים של המצריים אלא לבשו בגדים של יהודים, אם כן למה הם לקחו בגדים ממצרים והרי בין כה הם אינם יכולים ללבוש אותם כי הם בגדים של מצריים ולא בגדים בסגנון של יהודים, אלא ודאי שהם לקחו את הבגדים בגלל השווי שלהם שהם

שיהיה אפשר להתחיל ללכת!

דעו לכם - לפעמים אדם מבקש מהקדוש ברוך הוא פרנסה, בריאות, ועוד בקשות, והוא אומר אנא ה' תעזור לי בזכות

פעם בשנה) אינו נחשב כבעלים של החברה, ואינו עובר על איסור אם החברה סוחרת בפסח בחמץ, וכן אם עושים מו"מ בשבת. אולם אם מחזיק במספר רב של מניות שעשויה להשפיע, הוא נחשב כבעלים של החברה, והוא כשותף. במקרה כזה לא מתחשבים בחוק הקובע שישינה הפרדה בין החברה לבעלי המניות. (ע"ן אגרות משה אה"ע ח"א ס"ז). גישתו של הגאון ר' יצחק יעקב וייס זצ"ל מחמירה יותר. הוא טוען שאפילו אם מחזיקים באחוז קטנה של מניות, שלא יכול להשפיע, אך אם יכול להשתתף בבחירת הדירקטוריון, הוא נחשב לבעלים ועובר על איסור אם תחזיק החברה חמץ בפסח, או תסחר בשבת (ע"ן מנחת יצחק ח"ג ס"א). ולכן

יוצא שלפי שתי גישות עיקריות אלו, במקרה שלנו בני קרופט ואשתו נחשבים כבעלים ממש של החברה ואחראים אישית על חובותיו. כי בודאי בני המחזיק בכמות גדולה של מניות הוא המשפיע היחיד על החברה. ופשוט שהוא עובר על איסור, על כל איסור תורה שיעשה תחת חסותה של החברה. לפיכך צריך היה להיות שע"פ דין תורה יש לו התחייבות אישית לחובותיה של החברה.

אולם כאן, לענין החובות ישנו דין אחר. כל מי שבא לעשות עסקים עם חברה בע"מ יודע שיש ערבות מוגבלת לנכסי החברה. אם הוא הלווה לחברה או נתן לה אשראי ולא בקש ערבות אישית מבעלי המניות, הוה כאילו קבל על עצמו שתהיה ערבותו מוגבלת, ולא יוכל ולא יוכל לתבוע אישית את החובות ממחזיקי המניות.

ובמנו שמצאנו בחו"מ ס' קי"ז לענין אפוטיקי מפורש: ראובן מלווה לשמעון, שמעון מייחד לו שדה שמשם יגבה את חובו וראובן מסכים. והנה השדה נהרס עקב שטפון, הפסיד שמעון את הסכום שהלווה ואינו יכול לתבוע את ראובן אע"פ שיש לו עוד נכסים, כי קבל הוא על עצמו שלא יתבע משאר נכסיו. והוא הדין כאן. בזמן שאשר נתן אשראי לבני קרופט בונה הנגב בע"מ הוא קבל על עצמו שגובה את חובו רק מנכסי החברה ואם הוא טוען אחרת הוא אינו נאמן. לכן עפ"י דין תורה בעלי החובות של החברה אינם יכולים לתבוע את חובותיהם אישית ממחזיקי המניות, והיה עליהם לבקש ערבות אישית בזמן ההלוואה או האשראי.

מכאן מובן מדוע בני יכול להמשיך לנהוג כ"דולס רויס" שלו, ולגור בוילה המפוארת שבבעלותו, אע"פ שהחברה שלו פשטה את הרגל.

יוצאים ממצרים בזכות שהם יקבלו את התורה בהר סיני אחרי שהם יצאו, אבל בכל זאת זה רק זכות לצאת! אבל עדיין צריך רגליים, צריך עוד זכויות עכשיו בשביל

משפט שלמה - המשך

שמואל (שכונה של עשירים אי שם ביו"ש). אשר רי כבר לא היה מאושר, הוא רתח מכעם ותבע אותו לבי"ד שיחזיר לו את כל כספו.

הטענות:

אשר רי טוען: בני קרופט חייב לו אישית את מלוא הסכום של החוב. ניכר שיש לו כסף, ואם יצטרך למכור מרכושו אין זה עניינו. הוא אינו יכול להתחבא מאחורי החברה כי החברה זה הוא, והוא חייב ע"פ דין תורה לשלם לו את חובותיו.

בני קרופט טוען: החובות של החברה אינם חובותיו האישיים, אין לה לחברה אלא מה שכבר שולם, והוא אינו חייב לאשר גרוש אחד מכיסו.

פסק-הדין:

בני קרופט אינו חייב לשלם מכיסו את החוב של "בני קרופט בונה הנגב בע"מ".

הסבר:

נקדים להסביר בקיצור מהי חברה בע"מ. על-פי החוק חברה בע"מ היא אישיות נפרדת ממחזיקי המניות של החברה. אפילו אם ראובן ואשתו מחזיקים כל אחד חמישים אחוז של החברה בע"מ, החברה אינה שותפות של שני בני אדם אלא אישיות נפרדת שיכולה לסחור, להיכנס לחובות ולזווג פעולות, והכול על שמה של החברה. ישנו "מסך" המפריד בין החברה ובין מחזיקי המניות. כשחברה בע"מ מקבלת הלוואה או אשראי, נכסי החברה משועבדים לחוב, ואין שעבוד או התחייבות אישית למחזיקי המניות בחברה. ומשום כך, אם החברה תפשוט רגל גובים את החובות רק מנכסי החברה ולא מנכסי מחזיקי המניות. במילים אחרות, המקסימום שמחזיקי המניות עשויים להפסיד הוא הסכום שהם השקיעו בחברה ולא יותר. עד כאן עפ"י החוק.

פוסקי הדורות כתבו הרבה על איך להתייחס לחברה בע"מ על-פי ההלכה. בי בהלכה אין גוף כזה ובכל הלוואה יש ללווה התחייבות אישית לפירעון החוב אפילו "מגלימה דעל כתפיה".

ומתעוררות הרבה שאלות בהרבה תחומים:

אם החברה היא אישיות נפרדת ואולי מחזיקי המניות לא עוברים על איסור אם החברה תחזיק חמץ בפסח, או תמכור חלילה סחורה בשבת, או שתקח ריבית?

גישתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל היא, שמי שמחזיק בכמות של מניות שאינו יכול להשפיע על הנעשה בחברה (אע"פ שהוא משתתף בבחירת הדירקטוריון של החברה

היו יקרים מאוד לא בשביל ללבוש, אלא רק הערך שלהם היה יקר מאוד, וזה הראייה שהבגדים היו יקרים!

ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל, ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הרג את בנך בכרך,

בפרשה הקודמת במכת צפרדע כתוב - (פרק ח' פסוק ב') **"ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים"**, וכתוב במדרש וכך גם מפרש רש"י שכתוב לשון יחיד **"ותעל הצפרדע"** והפירוש שלמעשה עלתה מן

היאור רק צפרדע אחת והמצריים היו מכים את הצפרדע, וכל פעם שהם היו מכים היו יוצאים מהצפרדע הזו כמויות כמויות של צפרדעים.

וקשה לי! הרי המצריים רואים שכל פעם שמכים את הצפרדע היו יוצאים כמויות אדירות של עוד צפרדעים, אם כן למה הם המשיכו להכות את הצפרדע ההיא, וכי הם לא רואים מה שכל ילד מבין שאם יוצאים כל כך הרבה צפרדעים כשמכים אותו אז פשוט צריך לא לנגוע בו?

אלא הביאור הוא כך:

כתוב בתהילים שדוד המלך ביקש מהקדוש ברוך הוא שיקבל את הקרבן שלו ויחשיב את הקרבן שהוא מקריב כאילו שהוא הקריב קרבן חשוב כמו אדם הראשון.

ומה היה מיוחד בקרבן של אדם הראשון?

המיוחד בקרבנו של אדם הראשון הוא שהקריב שור שהקרניים שלו היו בעולם עוד לפני שהפרסות שלו הגיעו לעולם - זאת אומרת שבכל שור שיש בעולם שנולד מפרה הוא נולד על הרגליים, שקודם הרגליים שלו מגיעים לעולם ואחר כך גודלים לו קרניים במשך השנים, אבל אדם הראשון לא הקריב שור **"שנולד"** אלא הוא הקריב את השור הראשון שהקדוש ברוך הוא ברא מהאדמה, וכיון שהקדוש ברוך הוא ברא את השור מהאדמה לכן השור הזה הגיע לעולם ישר כשור גדול ומבוגר, ולכן השור הזה נקרא שור שהקרניים שלו קדמו לפרסותיו כי כשהוא נברא ועלה מהאדמה קודם הגיעו לעולם הקרניים ורק אחר כך הרגליים (הפרסות) וכל זה מדויק מהפסוק בתהילים שכתוב (פרק ס"ט פסוק ל"ב) **"ותיטב לה' משור פר מקרן מפרים"** שדוד המלך ביקש שהקרבן שלו יהיה

חשוב לפני הקדוש ברוך הוא אפילו יותר מהקרבן של אדם הראשון שהקריב דבר מיוחד, שהקריב שור שהקרניים שלו קדמו לרגליים.

טוב! כעת צריך להבין מה כל כך מיוחד בזה שאדם הראשון הקריב שור מסוג מסויים, אז מה? הרי זה מה שהיה לו וזה מה שהוא הקריב ומה כל כך מיוחד בזה?

אלא בואו נקח משל מחברות של מכוניות בעולם הזה, חברה של רכבים שקיימת מאה

שנה ויותר הדבר שהם שמים בתצוגה של הכניסה למפעל זה לא הדגם האחרון והחדש ביותר, כי חדש תמיד מתחלף כל שנה לדגם

אחר, אלא הם שמים את הדגם הראשון זה שיש לו גלגלים כמו של עגלה ושמדליקים אותו על ידי סיבוב מוט ברזל בקדימה של המכונית!

ולמה שמים דוקא את הדגם הראשון?

כי הדגם הראשון מראה מאיפה התחילו ומראה על הוותק של החברה ועל כל ההיסטוריה וגם קשה כבר להסיג כזה רכב היום וזה המיוחד שבו!!

כעת אנחנו נבין מה המיוחד בשור שהקריב אדם הראשון, בואו ונבדוק, כמה שוורים יש בעולם שנבראו מהאדמה? רק אחד!! כל השאר נולדו מהשור ומהפרה הראשונים, לאדם הראשון היתה אפשרות להקריב את השור הראשון שאין עוד כמוהו או להקריב שור שנולד מהשור הראשון שיש הרבה מהם, ואדם הראשון בחר להקריב דוקא את הדגם הראשון שאין עוד כמוהו ולא לשמור אותו לעצמו, אלא הראה שכל תאוות העולם הזה שמויות ודוקא את הכי החשוב הוא מקריב לקדוש ברוך הוא, ואז הוא הקריב את השור הזה שהיה שור שקדמו הקרניים שלו לפרסות, וזה ביקש דוד המלך בתהילים שהקדוש ברוך הוא יקבל את הקרבן שלו ויחשיב אותו אפילו יותר מהקרבן של אדם הראשון שהיה קרבן חשוב מאוד!

כעת אנו נבין למה המצריים הרכיזו כל כך הרבה לצפרדע הראשון שעלה מהיאור ואפילו שהיו יוצאים ממנו עוד הרבה צפרדעים הם המשיכו להכות אותו, כי הם רצו להרוג את הנס של הקדוש ברוך הוא את הצפרדע הראשון המיוחד שהקדוש ברוך הוא הביא! כי הם לא רצו שיהיה גלוי הניסים של הקדוש ברוך הוא ושכולם יראו שיש אלהים, לכן הם ניסו שוב ושוב להכות ולהרוג את הצפרדע שהיה בו נס ודוקא את הצפרדע הזה דוקא על זה כאב להם להרוג את הראשון, להרוג את המיוחד!!

כעת ניכנס עוד קצת, כמו שיש שור מיוחד שהיה השור הראשון, וכמו שיש צפרדע מיוחד שהיה לו כח להוציא עוד הרבה צפרדעים ולכן רצו להרוג אותו - כך גם עם ישראל הם העם המיוחד שבין כל העמים, הם העם שבשבילם נברא העולם, ולכן בהרבה פסוקים ומקומות עם ישראל נקראים **"ראשית"**, וגם נקראים **"בכור"** כמו שכתוב (בפרק ד' פסוק כ"ב) **"ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל"**, וזה בגלל שהם המיוחדים מכל העולם, ולכן מנסים כל האומות להרכיץ דוקא להם, ולשעבד אותם, ולהראות לכולם שאין דבר מיוחד בעם הזה וכך למעשה הם נלחמים במעשיהם נגד הקדוש ברוך, ולכן במצרים בפרשה שלנו הקדוש ברוך הוא הביא על המצריים את מכת בכורות שהקדוש ברוך הוא אמר שכעת הוא יקח את המיוחד שלהם את הראשון שלהם!

וזה מה שכתוב בפסוק: **"ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל, ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הרג את בנך בכרך!!"**

נזכור שכולנו בכורות! בכורות של הקב"ה!

האם לא מוטל עלינו להתאמץ עוד בעבודת ה' כפי גודל מעלתנו?

מלאכה ערב שבת (ג)

סיכום משבוע שעבר: העושה מלאכה בערכי שבתות ממנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה. ומח' ראשונים ואחרונים אם הוא ממנחה גדולה או ממנחה קטנה. והמ"ב כתב שהסומך על המקילין עד מנחה קטנה לא הפסיד. ויש עוד מח' לענין פרקמטיא אם יש להקל בפרקמטיא לאחר מנחה קטנה. ומשמעות הבה"ל שאינו ראוי להקל.

דרך עראי: ע' ברמ"א וז"ל דוקא כשעושה המלאכה דרך קבע אבל אם עושה דרך עראי לפי שעה ולא קבע עליה שרי ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה עכ"ל. וע' בבה"ל שהביא מקור לזה מהמשנה לגבי שריית סממנים, שמותר לעשותה מיד לפני שבת, שאינו עושה אלא דרך עראי. וע' בשש"כ פמ"ב סל"ב שהביא עוד דוגמאות, כגון השקאה שטחית של גינה או תפירת כפתור^(א). והעיקר הוא שאין זה נמשכת זמן רב, ולכן לא מפריע כ"כ דעתו מהכנת שבת.

צורך שבת: הטעם שצריך להפסיק ממלאכה ערב שבת, הוא כדי להיות פנאי להכין צורכי שבת^(ב). ולכן כל מלאכה שהוא לצורך שבת מותר^(ג). ומותר גם לעשות בשביל אחרים לצורך שבת שלהם^(ד). וכשעושה לאחרים, פעמים יכול לקבל שכר ופעמים צריך לעשות בחנם. ותלוי באיזה פעולה. בפעולה שניכר שהוא לצורך שבת, כגון תספורת, מותר לקבל שכר. ובפעולה שאינו ניכר שהוא לצורך שבת, כגון תיקון בגדים, אינו נוטל עליו שכר^(ה). [ויש לדון ברופא שפעולתו ניכר שהוא צורך עכשיו, לכאורה דומה לתספורת ויכול לקבל שכר^(ו)].

דבר האבוד: ע' במ"ב סק"ה וז"ל וה"ה כל המלאכות המותרות בערב פסח ובחור"מ מותרות בערב שבת עכ"ל^(א). ובחול המועד מצינו שמותר לעשות מלאכה שדבר האבוד. ולכן כתב בבה"ל כאן שדבר האבוד מותר בער"ש, שלא עדיף מחור"מ^(ב). אבל צריך ללמוד ההלכות בהל' חור"מ לענין מהו נחשב כדבר האבוד. [למשל, ע' בהל' חור"מ שדווקא אם יש הפסד בקרן הוא שנחשב כדבר האבוד^(ג). ולענין פרקמטיא יותר קל, שאף אם אין הפסד בקרן, מ"מ כל שיש מניעת ריוח שאינו מצוי בזמן אחרת נחשב כדבר האבוד^(ד)]. וכל מקום שמצינו שמותר לעשות, גם רואה סימן ברכה^(ה). מ"מ אחר שהמ"ב מצא כמה קולות בענייניו כתב וז"ל אף שהמצאנו הרבה פרטי קולא בענין זה, מי שהוא בע"מ ירא ה' יראה לכתחלה לזרז עצמו שלא יבא למדה זו שיצטרך לעשות עד סמוך לשקיעת החמה אם לא מי שהשעה דחוקה לו עכ"ל^(ו).

לימוד: ע' במור בשם אביו הרא"ש שכתב שמותר ערב שבת לכתוב לעצמו ספרים דרך לימודו כל היום. וע' בב"י שמסביר, שאף שאין זה לצורך שבת מ"מ הוא דבר מצוה ולכן מותר. ועוד ע' במ"ב בהל' חור"מ שהביא סברא אחרת למה מותר לכתוב חידושי תורה בחול המועד, והוא מפני שהוא כדבר האבוד. שהא"ש לענין לימוד תורה, כל רגע ורגע נחשב כדבר האבוד^(א). וע' כאן ברמ"א שכתב שאף שמותר, מ"מ יש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת כדי שיכין צרכי שבת. וע' במ"ב סק"ט שכתב, שאה"נ מי שיש לו משרת שיכין בשבילו, אין צריך למעט. מ"מ צריך לתקן איזה דבר לכבוד שבת מעצמו, אפילו יש לו משרתים הרבה, וכמש"כ הש"ע בס' רנ"ד^(ב).

שבת

שחרית: 7:45

תהלים בנינים: 12:00

תהלים בנות: 1:15

שיעור בהלכות שבת: 3:15

הרב דוד שרעבי

מנחה: 4:00

אבות ובנים: 19:15

הרב רפאל חקוק

חול

שחרית: 6:15

דף יומי: 20:00

הרב יצחק אלקיים

ערבית: 21:00

ימי חמישי

שיעור בחושן משפט: 21:00

הרב שלמה כהן

חדש!!

שיעור גמרא בשבת

בבית כנסת תפילת חנה: 2:00

הרב מכלוף עידן

(א) ע' בשש"כ פמ"ב הע' קלג וז"ל ונראה דכל זה אם עושה דרך מקרה אבל אם עסקן בכך חזר להיות קבע ואסור עכ"ל. (ב) ע' בערוה"ש ס' רנ"א ס"ד, וברמ"א ס"ב, ובבה"ל ס' ד"ה ויש מפרשים. [ועוד ע' במ' רמז שיש ג' מעמדים למה אסור לעשות בער"ש סעודה שאינו רגיל בחול. א. כדי לאכול בתיאבון. ב. מפני זלזול שבת שמוש"ק נר"ש לשבת. ג. כדי שיתעסקו בצרכי שבת. והא"ר כתב מעט השלישי שייך כאן]. (ג) ש"ע ס' רנ"א ס"ב. (ד) רמ"א שם בשם הב"י. (ה) רמ"א שם בשם הב"י. (ו) ע' במ"ב שביאר החילוק בין חילוק בין חזקתו של אדם ונטל עליו שכר. ואה"כ כתב הרמ"א שמסתפקין כל היום, והביא המ"ב סק"ז בשם המ"א רד"ה"א אפילו בשכר. וע' במ"ב שביאר החילוק בין חספוס להקין בגדים לענין אם ניכר שהוא לצורך שבת או לא. (ז) לכאורה מי שצריך רפואה עכשיו, שפיר נכלל בצרכי שבת. שצריך רפואה לשבת, וכמו שנעשת עצמו מותר לרפואת אותו. ולכן הרופא שפיר נחשב כעושה לאחרים לצורך שבת שלהם. ולענין רפואה לכאורה הוא יותר דומה לתספורת שניכר שהוא לצורך עכשיו. אבל סברא זו מנוגלת רק לרפואה שצריך עכשיו, וגם זו דווקא לרפואה של ישראל. אבל בציווים אחרים, צריך למצוא סברא אחרת. ואפשר עוד מעט להקל, ע' במ"ב סק"ג ובשע"צ סק"ד לענין פועל שעושה מלאכה אחרים, שמותר בדיוקו לעבוד עד שקיעה. וז"ל אבל לכתחילה מוטל על הפועל שלא לשכור את עצמו ליום שלם בערב שבת כי אם עד זמן מנחה קטנה עכ"ל. ולכן קבוצה של רופאים, שאין עליהם להתיר מי לרפואת או לא. אפשר שכיון שהרופא יהודי צריך להשתדל לא לעבוד בשבת עצמו (אלא יש להשתדל להחליף ברופא אחרת וכמש"כ באג"מ או"ח ח"ד ס' ע"ט ש"ע עליו חוב שיתחיל שלא יבואו אליו מאחר שיש רופאים אחרים), אפשר שמפני זה לא יכול למנוע מלעבוד גם ערב שבת (אחר מנחה קטנה), ולכן נחשב כבדיוקו. והכל כפי הענין. ועצ"ת. (ז) והא"ש שהביא בסק"ה לענין עני שמותר. הנה איירי אף בדברים שאינו "דבר האבוד" (וכמו בהלכות חור"מ). וכן ע' בבה"ל ד"ה ואינו כ"ל לענין מי שהוא שעת הדחק כ"ל. (ח) ע' בבה"ל ד"ה ויש וז"ל אם לא שהוא דבר האבוד דא"ל לא עדיף מחור"מ עכ"ל. (ט) ש"ע ס' חקל, והוא גמ' במילין דף ב. "פסידא אין הרווחה לא". ומפני"ז קשה מה שכתב הבה"ל כאן בד"ה ואינו כ"ל שמקיל לתקן בגד אפילו מחשש מניעת ריוח. וכן הקשה בשש"כ, ע"ש פמ"ב הע' קכז וז"ל בבית"ל ד"ה ואינו, דמתיר דבר האבוד ואפ"י במקרה של מניעת הרווחה, וע"ש שגמ"א ראה מ"מ חקל ס"ג. וצ"ע דלא שרינן דהם רק דבר שאינו מלאכה גמורה כמו משא ומתן וע"ש במ"ב סק"ה, אבל לא מצינו בבה"ל להחריג אפ"י מלאכה גמורה עכ"ל. (י) ב"י ס' חקל בשם המ"א ור"ן, והובאה במג"א שם סק"י. וצ"ע הרמ"ן לדמות בדיוק בהלכות חור"מ. שבהחור"מ יש מעמדים אחרים לגמרי, ומפני"ז יש חילוק בין מלאכה לפרקמטיא. משא"כ כאן צ"ע אך חקל, והוא בכלל קשיא על הגמ"א שכתב להקל בפרקמטיא ער"ש יותר משאר מלאכה. וע' מה שכתבתי בשבועות שעבר לענין זה. נמצא, שעל כרחק תקנת חז"ל היינו רק על "מלאכה", ועל כרחק אין מלאכה בערב שבת יותר חמור ממלאכה בחור"מ. ולכן כל מה שמותר בחור"מ מותר כאן בער"ש מדינא. ואה"נ אם אינו יכול להכין לצרכי שבת, צריך להכין, וכמש"כ הרמ"א ס"ב ס' ל"ב לימוד! אבל לא מדין תקנת חז"ל של "העושה מלאכה". (יא) לא מצינו שמותר לעשות אבל עדיין לא ראה סימן ברכה. [ע"ש במ"ב ס' שו"ס סק"ג]. שהא"ר כל הנידון בסוגיא כאן הוא לדון אם מותר ורואה סימן ברכה (שהא"ר י"א שכתב כלל אין כאן איסור בשום מלאכה, רק שאין רואה סימן ברכה). ואפילו בחור"מ שמור יותר מכאן (ש"א שאסור לעשות מלאכה בחור"מ מראורייתא), לא מצינו ללבי דבר האבוד שאינו רואה סימן ברכה. [מצינו רק בגמ' מעשה דרבינא שהוא מרת חסדיות, אבל לא הובאה בהלכה אלא משום שלא ללמוד ממנה. ע' במ"ב ס' חקל סק"ד]. (יב) סוף בהל' ד"ה ואינו. (יג) ע' בש"ע בהל' חור"מ ס' חקל ס' ט"ז ואם שמע דבר חידוש מותר לכתוב כדי שלא ישכח. וע"ש במ"ב סק"ז וז"ל אפילו בלא מעט שבתה כיון שכתב עת ורגע מוטל על האדם לעמוד בתורה ולהרשע בה כפי יכולתו אין שייך לומר ימתן עד אחר יו"ט ואז יכתוב החידוש דאדעתא זמן יהיה עליו חוב אחר הדיוט שירשע אחרים ואם יתעבה בכתובת החידושים שלמד בתוך המועד יצטרך ללמוד שנית מה שלמד כבר ולהוסיף מה שחידש מכבר וזיבטלנו מלימוד חידושים אחרים באותה שנה ואין כל דבר האבוד גדול מזה והעידו על הב"ח וז"ל שכתב חסדיו בחור"מ עכ"ל. (יד) ע' בש"ע ס' ר"ס ס' א"ח וז"ל ישנים בבוקר ביום שרי להכין צרכי שבת ואפילו יש לו כמה עכברים לשמשו יתחיל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת כדי לזכור עכ"ל. וע"ש שהביא מה עשה ר' חסדא ורבי ורס"ק וזי"ר ור' נחמן.